Debreczen 1863. Aug. 16. 33. szám. Második évfolyam.

Megjelen
minden vasárnap.
Előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, három hóra 1 frt. 80 kr.
Szerkesztő és kiadóhivatal a czegléduteza 3. számu Kaffkaházban.

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Hirdetésdij :
Négyhasábos petit sorért egyszeri hirdetésnél 5 kr, háromszorinál 4 kr, többszörinél vagy nagy terjedelmü hirdetésnél árleszámitás.
Egyes szám ára 15 kr.

Egy öreg ember ismerteti Debreczent régi tanulótársa fiával.

Isten hozott kedves öcsém! Örömmel teljesitem édes apádnak, — félszázadnál több idő óta hü barátomnak kivánságát, hogy téged, nálunk először járó vendéget vezesselek meg Debreczenben, melyhez mindkettőnknek gyermek- és ifjukori legkevesebb emlékei csatolvák. Akarom, hogy azon emlékeket jó apádnak lehetségig fölfrisithesd s az időközi változásokat megjegyezhesd; akarom, hogy a legnépesebb magyar városban a protestantismus ezen egyik régi tüzhelyén többet láss és jegyezz meg magadnak, mint a régi időkben némely itt megfordult idegenek söt hazánkbeli némely utazók is, kik nem figyelmeztek arra, hogy e város határának 16—17 □ mértföldnyi kiterjedésénél fogva, ennek lakosai nagyobb részben külgazdaságtól vannak elfoglalva s alig van bármely polgári osztályu birtokos, ki a helyi körülményeknél fogva ne gazdálkodnék egyszersmind, — s ekint a mi állapotainkat azon királyi városokéval hasonlitgatták egybe, melyek csaknem egyedül a tudományok, mesterség, müvészet és kereskedés után élnek; minélfogva a polgárisodás felé gyorsabb haladást képesek elötüntetni.

Kezdjük meg hát körutunkat, melyet több napon folytathatunk.

Ott a piacz északi végében emelkedik a ref. nagytemplom két tornyával. Épült ez, az 1802-dik évben a város nagy részével együtt leégett ösrégi szent András templomának helyén s részben alapjain is. Ez uj templom tervét mérnökkari tudós tábornok Péchy Mihály készitette: de nagy eltérés történt attól, amennyiben a meglevö két torony közé tervezett nagyszerü cupola elmaradt. Elöbb egervidéki pálakövel volt fedve a tetö, rézfedél jött helyébe, mint látod. Gyönyörködjél itt belöl a corynthi oszloprenden nyugvó magas boltozatokban, urasztalában, szószékben s ezelött mintegy 30 évvel készült orgonában. A régi góth stylu templom külalakját, nyugalmazott rajztanár Beregszászi Pál ur egy — kevesektöl ismert rézmetszetben, különféle feliratait pedig a ref. egyház jegyzökönyve tartotta fen. Azon adatok szerint, a régi templom mellett nyugotról két torony állott külön; egyik az ugynevezett fehér torony, ragyogó mázos cseréptetejével, másik az ugynevezett veres torony, a hatvanutczai, délre nézö ház-sorral csaknem egy vonalban. Ebben függött Rákóczy fejdelem most is meglevö ajándéka — a nagyharang, mely az emlitett nagy égés után 10—15 évig a templom elött, zömök deszka-toronyban tartatott, hol vasárnaponkint a korcsolyások huzták, azok a válogatott izmos emberek, kik azon korban, mikor még nem mértek bort magános házaknál, a polgároktól közadajuk arányában bevett borokat, a város csapszékeibe szállitgatták. Mióta közelebb uj szerkezetü harangláb és tengely állittatott: két ember is könnyen bánik a történeti becsü haranggal, melynek a még 1802-diki tüzkor származott repedése kireszeltetvén s az ütö megfordittatván, régi tekintélyes hangját visszanyerte.

Magad ráismertél öcsém! a ref. iskolára, melynek rajzát több helyen láttad. Sétáljunk át e két legnagyobb középületünk között magánosok szorgalmával és áldozataival alakuló kerten, mely hajdani jeles hazánkfiainak emlékszobrait késztül befogadni. Ezen egész térnek a föiskola felöl esö felét 1813—1814. évig lerontásra váró 4—5 polgár ház, másik felét pedig a Kocsi-ház foglalta el, igy neveztetvén legutóbbi lakója Kocsi Sebestyén Istvánról — az utóbb pápai tanárrá lett nagy orientalistáról, kinek elköltözése után, a ház téresebb szobái tanteremkül: a szónoklati és bölcsészeti osztályok menedékeül szolgáltak. Hihetöleg e telken lakott egykor a bibliafordító Csipkés Komáromi György. Valószinüleg szintén itt müködött a buzgó iskolaigazgató, Varjas János, kinek csupán **e.** magánhangzókkal irt „Vétkeztem, jéh! vétkes fészekben“ szavakon kezdödö énekét Kazinczy Ferecz a magyarnyelvemlékek között fentartandónak találta. Ugyan ö nevezetes arról is, hogy leányai utáni maradékai között számos tudós férfiak tüntek föl. Mert három jeles veje, ugymint: Tormásy János dunamelléki superintendens, idösb Ercsey Dániel kunsági esperes és idösb Péczely József komáromi predikátor, ha jól vagyok értesülve, föiskolai tanszékekre is meghivattak, mit ugyan ezek el nem fogadtak, de eljött késöbb az idö, midön a két utóbbi vö fiai és vejei — Buday Ésaiás, Varga István, ifjabb Ercsey Dániel és ifj. Péczely József — ugyanazon idökorban részesültek az apáknak ajánlott tanári alkalmazásban.

„A helvét hitvallásu magyarországi ekklézsiák és jóltevök adakozásából, — s amiröl hallgatni hálátlanság volna, — az erélyes fögondnok Péchy Imre fáradhatlan törekvései mellett, — 1802-től 1816-ig épült és közelebb kijavitott főiskola küszöbén állunk. Az uj diszités munkái körül is, bizonyos tekintetben, a boldogult Péchy Imre szelleme müködött. De eleget beszéltem egyhuzamban, mert az illető tanár urak szives kalauzolása bőven fölment engemet, ha csak addig is, mig az imatermet, könyvtárat, pénz és természeti gyüjteményt, phisicum museumot, odeont, vegytani laboratoriumot, végre a gyülés- és tantermeket megtekintjük.

A tudományok e hajlékaiból vidd el magaddal a fejedelmi jótevők, nemes szivü alapitók, hajdani igazgatók, tanitók és több jelesünk emlékét, kiknek arczképeit, részben szobrait a könyvtárban szemlélted.

Hiányzanak még e koszoruból sokan, mert az előbbi korban nehezebb volt az arczképek előállitása mint most, mikor már itt Debreczenben is több photograph-müterem létezik.

A collegium általunk már bejárt ujépülete mellett terül el észak felől a régi udvar, — melyet a mi gyermekkorunkban Curiának neveztek, — időnkint tatarozott ócska épületeivel együtt. Már mi sem értük atyáddal együtt az ott alá s fel sétáló, mindig rendes számra pótolt 12 darut, melyek, mint hajdan a capitoliumi ludak, közköltségen tartattak s melyek, midőn számüzettek is, egy tanulógyermek szemén ejtett sérelem miatt, akkor is az öket megvásárló s azért Daru- Szilágyi nevet nyert polgárnak a „paptavá„-ra nyuló telkét, a jövendőbeli vegy- és növénytani oktató lakául, mintegy végzetszerüleg kijelelték. Nem értük a deákok zöld köntösét és annak szük ujjait, melyek a viszontagos elöidöben a fegyver, késöbb pedig hosszuszáru pipa rejtekeül szolgáltak; nem értük az apróbb tanulók dévajságát korlátozó „korbácsos deákokat“, kiknek helyébe, a magyar zsinórozásu fekete tóga korában, a nemes ifjuságból sorban szolgáló „apparitorok“ léptek, mérsékeltebb hatalommal; helyettük most bérbefogadott cselédeket találsz. Értük ellenben a „praebitort“ kinek a középsö lépcsözet alatt levö kamarája elött elmenvén, szinte érzem a fris czipó — tréfás deák nyelven brugó — kellemes illatát; visszaemlékezem egyszersmind a hust hordató „dispensator“ ifjura, kivel egy asztalnál örömmel étkeztek, mert azon a velös koncz, kiváltságképen mindennap megjelent. Igy tölt ki régente minden a tanulókból, kiknek viszont nemcsak szellemi, hanem anyagi szükségüket pótolták, az alumniumot, cibista, panista, nummista, lotor, (főzetö, fizetö, czipót adó, mosó) tanitványokat s a vidéki iskolák igazgatóságát (rectoria) osztogató s „pattres optimi“ czimet érdemlett tanárok. Ez utóbbiakon is sok részben beteljesedett az ifjui vers: kitelt idötök, vén szakállasok! Nem kell azonban kétségbe esnünk, mert az elöbb divatozott és jótékonyuak találtatott tápintézet ismét helyreállittatott és a keresztyéni szeretet forrásai még ki nem apadtak.

De menjünk át a szoros nyiláson, mely az elsö udvart, a hátulsóval egybeköti, több nemzedék óta. E hátulsó udvar igen igy állott régen is, mint most, a kunyhókkal együtt, melyeket komlóval vagy babbal felfuttatott deáksövény vett körül. — Régi helyén áll a deszkaszin, hol a vizfecskendök — machinák — állottak, melyektöl vette nevét a tüzoltási ügyességröl elhiresedett „machinista coetus.“ — Ujabb idök nyereményei a keritéssel elválasztott iskolai kórház és a testgyakorlati tér különféle szerelvényeivel.

Hasonlóul kitünö nyeremény a töszomszédban levö füvészkert. Ennek elöterén álottak hajdan a keritetlen fözö- és sütöház, honnan a jótéteményezett ifjuság naponkint tápláltatott. A sütöház alakittatott át kertészlakká. A nádtermö „paptava“ és környéke engedett helyet az élö fáknak és virágoknak, 1825 körül, midön a nagyhirü pesti orvostudor Cseh Szombathi József által végrendeletileg alapitott vegy- és növénytani szék, Kerekes Ferencz elsö tanár alatt eláállitott. Azóta üvegház is jött abba, melynek föbb diszeit a herczeg Esterházy Pál ö magassága, továbbá néhai Beck Pál és Tisza Lajos cs. k. kamarások által ajándékozott csemeték és növények képezik. Itt, e mindinkább viruló fák lombjai alatt ohajtanék én mielöbb az ékesenszóló lelkész Diószegi Sámuel s annak méltó sógora és barátja, föhadnagy Fazekas Mihály nevével diszitett egyszerü emléket látni, illöt azon szerény magányhoz, melyben azon, maig is egyedül álló magyar füvészkönyvüket késziteték. Ama jeles hazánkfiai közelében juttatnék hacsak egy virágbokrot is városunk egykori föorvosának Csapó Józsefnek is, ki a mult XVIII-dik század derekán, hasonnemü munkáját világ elé bocsátotta. Bir még a föiskola egy a ns. város által 10—20 év elött ajándékozott s azóta példánygyümölcsösnek forditott kerttel, a tóczóskert alatti kenderáztató mellett, melynek posványain a szorgalom és izlés eddig is szép diadalt vett.

Sokat haladt e században a főiskola, mind szellemi, mind anyagi tekintetben s még szembetünőbben haladhatna, ha a boldogemlékezetü Apafi Mihály fejdelemtől kegyesen adományozott évenkinti 5000 kő só jövedelmét visszanyerhetné. Hosszan lehetne ezekről s ezekhez hasonlókról szólani: de nem akarlak untatni fiatal barátom! annál is inkább, mert remélem, nem messze az idő, midőn egy avatott kéz, a főiskola régibb és ujabb történeteit biztos kutfők után bővebben földeriti. Hogy is találtatnánk készületlenül a közelgő 1877-dik évben, midőn e főiskolának lefolyt három százada, örömünnepet igénylend?

(Folyt. köv.)

Változik-e földünk melegsége?

A viz 100° C. forrásba jő. — 24 meternyire 11° C. meleg van, azon alól minden 30 meternyire 1 grádussal van melegebb; ugyhogy 3000 meternyire van 100°, hol már a viz forr. 30,000 meternyire pedig 1000° C. meleg levén, ott minden ismeretes követ megolvaszt a forróság.

Cordier hires tanár azt állitja, hogy földünk olvadt állapota mintegy 100 kilometer mélységben kezdődik. — Laplace szerint pedig 3000 év óta nem változott az éj és nap hossza, sőt a föld melegsége sem, ugyhogy földünk melegségét állandónak mondhatni. Átalános rázkódástól sem lehet többé félni, helyhez kötött rázkódások, földrengések azonban valamint történtek, ugy ezután is fognak történni, melyek a föld felületét egyes pontokon elpusztiták, s talán elpusztitandják; de a föld kérge annyi ezer év óta annyira megszilárdult, hogy csaknem bizonyosan mondhatni, miszerint földgolyónkra nézve átalános rázkódás és romlás nem következik.

Hány helyütt lábbrakapott e jelen 1863-dik évi nagy szárazság következtében azon ostoba balvélemény, hogy földünk elsülyed!

Augusztus 2.

Debreczeni csata napja!
Városunk kicsinye, nagyja
Ejt e napon egy-két könyet;
S szive egykevéssel könnyebb!

Ez beszéli a fiának,
Amaz az unokájának:
Hogy lön a csatának vége,
Hogy omlott a hösök vére

S beszéd közben szól a gyermek:
„A nagy temetkezö-helynek
Mért, hogy még csak nyoma sincsen?“ —
Ne fürkészd ezt, hallgass, kincsem!

S ünnepi csendesség lészen;
Titkos sohajok neszében
Halkan beszél a bubánat,
Mely a honfiszivböl árad

Föltekint a magas égre
A családfö, titkon kérdve:
Mikor süt ki valahára
A nap e horus hazára?!

S látva buját a kis lányka,
Ölelö karját kitárva,
Szól: ha kezem jobban birja,
Koszorut kötök a sirra!

S a fiu szól: apám kérlek,
Feltámadnak a vitézek! —
S az apa ejt egy-két könyet:
Szive egykevéssel könnyebb!

Oláh Károly.

DEBRECZENI HIRMONDÓ.

⁂ Mult vasárnap tartatott a péterfiai szinházban a zenede választmány által, több mübarát és a zenede növendékeinek közremüködésével a debreczeni szükölködök javára rendezett hangverseny. — Az első szakasz sorozatát Bellini „tengeri rabló“ dalmüvének nyitánya kezdte meg, mit a zenekar adott elé, zongorakiségettel. Azután Geiger Etelka k. a. éneklé Kovács „Kesergő leány“ czimü magándalát, zongorakiséret mellett. Majd Simonffy Emil ur hallatá Ridley-Kohne „magyar“-ját és Reményi „Repülj fecském“-jét, magánhegedün, zongorakiséret mellett. Ezután a zenekar kiségete mellett Szilágyi Ilka k. a. és Emmert Antal ur Mendelsohn „lakodalmi induló“-ját adták zongorán 4 kézre elö.

— Ezt követőleg vegyes kardal hangzott fel, Bellini „Alvajáró"-jából, zongora- és zenekarkisérettel. A második szakasz sorozatát Mayerbeernek „Robert" cz. dalmüve egy részlete nyitotta meg. Előadták Csanak Róza k. a. és Kalchbrenner Herik ur. 2-odszor, „női kardal" Bellini „Beatrice" cz. dalmüvéből, zenekisérettel. 3-szor: „Ördög trillája" Tartinitől, előadta Kristofek Sándor ur, zongorakiséret mellett. 4-szer: „Koronázási induló." Előadták zongorán 4 kézre Petrowszky Luiza k. a. és Emmerth Antal ur. Végre 5-ször: „Magyar vegyes kardal," „Vid" nézőjátékából, zongora- és zenekisérettel. — Ezen valóban érdekes hangverseny a jelen volt közönség ohajának teljesen megfelelőleg ért czélt; sajnos, hogy sokkal kevesebb számmal jelent a közönség meg e jótékony czélu előadás élvezésére, mint eleve reméltük és mint azt, a vásári sokadalom s az emberiségi ügy iránti részvét folytán várni lehete. E körülmény okát azonban részint a jelen szorongató viszonyoknak, részint a szinházban uralgott nyomasztó hőségnek véljük felróhatni. A szives közremüködők iránti méltánylás kifejezésére legyen elég annyit megjegyeznünk, hogy a hangverseny átalában a legszebben öszhangzott s ez érdemben minden egyes közremüködőnek osztályrészt ad a közvélemény méltánylata. Vajha társadalmi életünkből mentül több ily eredményt mutathatnánk föl. A hangverseny tiszta jövedelme 176 frt. 43 kr; brutto jövedelme az adakozásokkal együtt: 239 frt 30 kr. volt.

□ A Farkas-ház emeletében levő Szentkutyféle fényirdát a közelebbi napokban Simonyi, országosan ismert pesti fénykép-müvész veendi át.

= Egy fiatal mérnök nemrég kiszámitotta, hogy ha amennyi csizmát, topánt s női ruhákat a sok helyen arasznyira kiálló pallószegek, s magosan felgörbülő járdadeszkák pár év alatt elszakgattak egyenkint mind kártériteni kellene, oly jelentékeny összeg kerekednék ki, mely elegendő lenne az egész piacznak gránitkővel kiburkolására. Mi ugyan e számitás hitelességeért jót nem állunk, de, hogy e sorok irójának kerekszám 24 forintjában van a gyalogjárda okozta kár: az bizonyos. Kikre a burkolat feletti ügyelet bizatott, igen jóltennék, ha olykor félszemmel legalább vetnének egy tekintetet azokra az elárvult pallókra, melyek több kárt okoznak, mint amennyi netaláni hasznot tehetnének.

+ Értesülésünk szerint a debreczeni bérkocsik száma eddigelé 19-re szaporodott és tekintve a helybeli szükségletet, nem lehet tagadni, hogy ezen szám meglehetősen könnyitve lenni látszik a városon való közlekedés nehézségein. Azonban a lakosság arányához képest mégsem mutatkozik oly mérvünek a bérkocsikon közlekedés, amilyennek lenni kellene. E körülménynek nem lehet egyedüli okát abban keresnünk, mintha városunk lakosságának nagy része idegenkednék a bérkocsinjárás illendő dijának fizetésétől. Főképen ott rejlik az ok, hogy a közönség azon része is, mely a kényelmes jármüvet igénybe venni szeretné: abban sok tekintetben akadályozva van. Mert nem is emlitve azon — különben figyelmet érdemlő körülményt, hogy a bérkocsik állandó helyeül egyedül a városháztér van kijelölve s egyéb főterek, mint például a „fehérló" és „bika" vendéglők, ugy a főiskolatér is mellőzve vannak, — holott már a bérkocsizási engedélyben tekintettel kellene lenni a lakosság kényelmére és az állóhelyeket a bérkocsikra nézve ehez képest kijelölni. Mind a lakosság kényelmére mind a bérkocsisok jövedelmére káros visszahatással van azon nehézség, hogy a rendes bérkocsizási dij-szabály sem kellőleg tudomásra juttatva, sem a bérkocsiban kifüggesztve nincs; ésigy egyfelől a közönség visszatartózkodik magát a lehető zsarolásoknak kitenni, másfelől a bérkocsisoknak alkalom nyilik illetéktelen dijak követelésére. Hogy tehát mind a közönség igényei kellőleg méltányolva legyenek s előre tájékozhassa magát kiki, hogy bizonyos időre és helyre tekintettel mennyit kell fizetnie, mind a bérkocsisok jövedelme a sürübb forgalom által növekedővé tetethessék: rendes bérkocsi-dijszabás szükséges, melyet kellőleg közhirré is kell tenni; de meg a bérkocsisoknak büntetésterhe alatt kötelességükbe teendő, mikép a dijszabályt folyvást kifüggesztve tartsák kocsijaikban. — E tekintetben volt már egyszer hatósági intézkedés a dijak megállapitására vonatkozólag: de a dijszabály sem a városhatóság által kellőleg kihirdetve nem vala és a dijszabálynak a bérkocsikba kifüggesztése is elmaradt.

A bérkocsik dijszabálya következőleg volt megállapitva: 1.) Egész napra (az órák kijelölve nincsenek) 6 frt. 2.) Fél napra 3 frt. 3.) Óraszámra (nappal) 70 kr. 4.) Óraszámra (éjjel) 1 frt. 5.) A vasuttól a városba, vagy a városból a vasutra 90 kr. 6.) A nagyerdőre a fördőig 1 frt. 7.) A nagyerdőre és várakozással vissza 2 frt. 8.) A péterfiai szinházhoz s vissza 1 frt. — A fenebb elmondottak annyivalinkább figyelmet érdemelnek, mert a bérkocsi-ügy nem egyedül helybeliek érdekére vonatkozik, hanem azon vidékiekére is, kik városunkat olykor meglátogatják s kik eddig a bérkocsiszabályzatot illetőleg nagyon furcsa fogalommal távozhatának tőlünk el.

□ A csapóutczai külső kut ismét egy áldozatot vett kebelébe. Folyó hó 9-kén helybeli czigány Rácz István ölte magát bele, mint állitják életuntságból.

□ A közelebb mult hétfőn reggel egy zsebmetsző zsidó, 800 forintot zsebelt egy másik izraelitától. Azonban Fortuna hütlen lett ezuttal hozzá, mert rajta kapatott a zsebmetszési mütéten s legott oly ingyenszállással láttatott el, hová a nap is fösvénykedve bocsátja sugarait.

** A magyar földhitelintézeti igazgatóság Debreczenre nézve egy külön vidéki bizottmány felállitását elhatározván: ennek tagjaiul t. Kiss Lajos, Böszörményi Károly és Laky Lajos urakat jelölte ki.

** Lapunk utóbbi számában közlött ama hir, — melyszerint városunkban a katonai executio meg lenne szüntetve, csupán a földadóra vonatkozik; mig ellenben az adó többi nemeire nézve, azoknak, katonaság által való behajtása folyamatban van.

= A kertészetegylet izlelőbizottmánya által a kertészgazdászati csarnokban f. hó 9 és 10-éig a következő gyümölcsök s borok jöttek izlelés és észlelés alá: 1.) Gobóczy Károly urtól Csatárról: turkesztáni és narancsdinnye. Mindenik igen jeles. 2.) Kralovánszky Gyula urtól Hadházról: 20 font sulyu hevesi görögdinnye. Külsejére mindenkinek feltünt a szép nagy gyümölcs, kár, hogy a jelen mostoha időjárás a talán máskor jeles izü dinnyének a kellő édességet nem adhatá meg. 3.) Csanak József urtól Debreczenből: korai kék plewni (jakab-szőlő;) korai közönséges gohér; hosszukás szemü gohér; korai zöld muskutály. A már érett szemekből itélve, mind igen jók; ami a bizottmány figyelmét különösebben magára vonta: a zöld muskutály, mely igen erős muskutály-zamata által tünt ki. 4.) Ugyancsak Csanak J. urtól: Reine Claude-szilva. Jó, kellemes izü. 5.) A debr. kertészeti-egylet kertéből: a) „Nemes királyalma" (Calvil faj) az őszi gyümölcsök közt elsőrangu. b) „Herczeg alma," igen szép és tartós. c) „Szercsika-ananász" téli, (reinette faj) szép és tartós alma. d) „Vallisi czitrom-peppin;" (téli) elsőrangu alma e) „Luiken-alma" (téli) jó és sokáig eltartható. f) „Citron de Krinitz piqueté" nyári alma, fojtós és kásás; nem ajánlható. g) „Nyári vajkörte;" jó. h) „Sweiczi pergamen körte" középszerü őszi gyümölcs. i) „Édes franczia muskutály." Fanyar s muskutályiz nélküli. k) „Császár körte;" (még éretlen s fanyar). 6.) Hatházi Pál urtól Debreczenből: „Császár körte;" igen jó. 7.) Kerekes Jánostól Debreczenből: „Christ Vilmos körtélye;" kitünő jó. — Ugyanattól: veres muskutály körte: rosz, fanyar; „Krinitz piqueté!" meglehetős. Korán érő őszi baraczk: kellemes izü, leves; ajánlható. — „Császár körte" jó. 8.) Markos Péter urtól Debreczenből: „Veres muskutály körte:" külső szép szinének, ize nem felel meg. Ugyanattól: korai berczenczei szilva; kellemes izü, jó gyümölcs. 9.) Fényes László urtól Ér-Adonyból: a) piros csikos Calvil, b) téli fehér Calvil (nagy, nemes;) c) „Herczegnő alma" (calvil-faj). Elősorolt calvil-fajok: mind megannyi jeles gyümölcsök. d) „Leányesecsü alma" (téli) középszerü. 10.) Domokos Lajos urtól Debreczenből: tojáshéju körte; igen jó. 11.) Sárváry Jakab urtól Debreczenből: érmelléki (székelyhidi) bakar borok 1862-ről, tiszta izü, kitünő borok. 12.) Dr. Miskolczy Mihály urtól Diószegről: a) 1862-iki diószegi bor: igen jeles. b) 1861-diki, bakar és fekete szőlőből szürt diószegi bor; kitünő zamatu és izü. c) 1861-diki diószegi bakar b. igen jó. d) 1862-diki d. bakar: fölséges! 13.) Poroszlay László urtól Debreczenből: 1861-iki diószegi bakar; igen jeles. 14.) Névtelentől. szentjóbi 1862-iki bakar; fejletlen, savanyu bor. 15.) Gobóczy Károly urtól Csatárról: a) Szeremi szőlőből szürt bor; igen szépszinü, tükrös, könnyü kellemes zamattal. b) Szalmabor édes, méz izü, igen jó. 16.) Kardos Sámuel urtól Szoboszlóról: 1862-iki tokaji, 4 puttonos asszu, essentiájával, (szamorodni borral készült), kitünő. Ugyanattól hegyaljai muskutály szamorodni; kitünő jó. 17.) Sárváry Jakab urtól Debreczenből: 1862-iki székelyhidi bakator-asszubor; kitünő. 18.) Cs. D. urtól: hegyaljai szamorodni; savanyus és eczetesedni kezdő; — valószinüleg sokáig fönállt s nem volt jól bedugaszolva.

** A közelebb elhunyt Moll Gusztávnak könyomdáját, mint halljuk, Kutassi Imre könyomdász veendi át.

□ A debreczen-nagykárolyi utkészités terve, — mint biztos kutfőből értesülénk — már meg van állapitva. Nevezett utnak elkészitésére, tavaszig mintegy 2000 munkás kivántatik. *)

⊙ A város méneséből 30 darab csikó adatott el a közelmult országos vásár alkalmával. A legfelsőbb ár, melyet a csikók párjaért adtak, 410 frt volt.

VIDÉK.

≡ Szalárdon a napokban az uradalmi ispán fegyvere elsülvén, szerencsétlenségből egy embert agyon lött; még pedig állitólag ép azt, kire tavaly erős gyanu volt, hogy Szalárd birtokosa Csernovics Péter urra a mult évben az ujságok folytán tudva levő lövést intézte. Az ispán jelenleg törvényes vizsgálat alatt van.

= Derecskei levelezőnk irja: 24 ezer holdnyi határunkon 8000 köböl buza termett, mi pedig a helyi szükségletet és vetőmagot csak negyedrészben fedezi. Tavaszvetéseinket nagyobbára lelegeltettük, szénánk egy szál sem termett, tengerivetésünk a magot sem adja meg; a zöldségtermelés — mi az itteni kertészeti mivelésnél főiparág — igen roszul ütött ki, ugyhogy nem fognak önök a hagymás szekerek tábora miatt ez évben szorongani.

Minden tekintetben tengünk és pangunk, de azért mégsem állitom, hogy minden tekintetben vegetálnánk, mert mi pártoljuk a müvészetet, az ipart s főleg ami hazai. Bizonysága ennek az, hogy jeles müvészünk Szakál Albert ur — kinek müvei Debreczenben nem egykét helyen ismertek — köztünk, már huzamosb idő óta él festészetének s több megrendeléssel foglalkozik. Pártoljuk az ipart, mert toronyóránk megbomolván, csupa hazafiságból megcsináltattuk egy ácsmesterrel, (ne tessék megijedni vagy kigunyolni, egy ezermesterrel, ki furó, faragó, festő, müvész, minden, mint a Szigethy vén bakkancsosa **) megvizsgáltattuk egy nádkötő s faragó-mesterrel, (no, ez is ért hozzá) és igy pártoljuk a hazait.

Oskoláink ügye igen jó lábon áll, csak az volna még kivánatos, hogy tanitóink jobb karba lennének helyezve.

= A „Független" ujdonságirója, midőn lapunkra hivatkozik: azt irja, hogy „Biharon is tüz volt, mely 41 házat hamvasztott el." Hogy 41 ház elhamvadásáról tudósitá lapunkat bihari t. levelezőnk: igaz; csakhogy a kérdéses tüzvész nem Biharon, hanem, — mint lapunkban tisztán olvasható — a szomszéd Hegyköz-Ujlakon garázdálkodott.

* A miskolczi országos vásáron, mely e hó 25-kén veszi kezdetét, — mivel a marhavész a megye több pontján kiütött: — a marhavásár nem tartathatik meg.

* A böszörményi börtönből megszökött rabok már mindnyájan hurokra kerültek. Kabán fogták őket el, hol egy háznál szállásolva voltak. Ötvenegy lövést tettek a csendőrök mig hozzájok juthattak. A legelső lövést veres paprikával vegyes porral tették, hogy a keverék csiklandoztassa szemeiket. Mohácsi (a rabok közt a főczinkos) agyon lövetett. Sipos és Végh Jankó, hosszas tusa után megadták magokat. Tegnapelőtt reggel kisérték őket Debreczenbe a csendőrök, honnan ismét illetékes helyükre Böszörménybe szállittattak vissza.

Délesti csemegék.

Féltaksa.

„Igaz-e az uram, hogy Debreczenben a nagyerdői fördőben csupa porczellán kádban fürösztik az embert"? — igy kérdezősködött egy falusi biróságot viselt atyafi, fiatal volt földesurátol. — „Biz igaz az, meg is kellene már abban fördeni, ha egyszer Debreczenbe megyen; hanem aztán csak már egyuttal fiakeren kell oda kimenni; de jóelőre tanácslom, hogy a kocsiban azon kisebb ülésre üljön, amely a kocsis háta mögött van, mert ugy csak felényit kell fizetni.' — „Hm! jó hogy tudom; ugyis egy kis buzát viszek be hétfőre a gőzmalomba, mert azt mondják, a jó buzát jobb áron megveszik ott, mint a piaczon; akkor megnézem a gőzmalmot is, a nagyerdőre is kimegyek s megfördöm ama porczellán kádban; — nagy edény lehet az!" — Be is jött az atyafi, beadta buzáját a gőzmalomba, kivitette; megnézte a szép granáriumot azzal a sok buzával, rozszsal, megbámulta a gőzgépet csodálatos szerszámaival, a malomban forgó száz meg száz kereket s ismét beszekerezvén a városba, egy bérkocsishoz ment s felszólitá, hogy ne sajnálja fizetésért kivinni a nagyerdőre; — ‚szivesen', — szólt a bérkocsis, — ‚tessék felülni'. — Gyönyörködve látta az atyafi, minő szépen görög a kocsi a faburkolaton, kivévén azon apró döczczenéseket, miket a burkolat kikopásai okoztak; — midőn a bérkocsis hátranézvén, észreveszi, hogy vendége az első ülésben foglalt helyet, igy szól: ‚tessék a hátulsó ülésre ülni' — „ahán kinál már, de nem szedsz rá" — motyog magában az atyafi, — „köszönöm, már csak itt maradok" — mond a kocsisnak, s ennek minden unszolása daczára sem mozdult helyéből. — Megmosakodott, mint a kacsa; — hazakocsizott ismét az első ülésen. — „Hát mit kell fizetnem?" — ‚Két uj forintot.' — „Hát itt van egy forint." — ‚Ez nem elég, nekem két forint kell.' — „Jó jó, tán nem tudja, hogy a kis ülésen ültem, engem ugyan rá nem szed, itt a féltaksa, az egy forint." — A többi bérkocsis nevetve magyarázá meg az atyafinak, hogy mindegy az, akarhova ül, csak meg kell fizetni a két forintot. Az atyafi mai napig sincsen tisztában, ha vajjon a bérkocsis csalta-e meg, vagy az ifju ur szedte reá.

Most akadtam:

Most akadtam végre valahára
Kedvem szerint való kis leányra;
Olyan szemet még nemigen láttam, —
Pedig bizony sok földet bejártam.

Nem csillag az, — mely szép sugárral ég, —
Nem sötét éj, nem is égszinü kék; —
Galambszelid annak a járása,
Mégis vakit fénylő villámlása.

Átczikázott szivemen, — de tőle
Nem lett azért vérző seb belőle; —
Égetett az, — de édes fájdalma,
Oda is van lelkem nyugodalma.

Hát a csókja! — mintha égő lenne,
Enyhit ugyan, mégis tüz van benne;
De szebb is a szép rózsánál szája,
Harmat helyett méz hullott reája.

Égess, égess villámszemeiddel,
Lángcsókoddal ajkamat boritsd el;
S ha majd lelkünk egymásba költözött,
Hadd hamvadjak el karjaid között. —

Kadarcsy.

KÖZÜGYEK.

= Erdélyben b. Radákné ő méltósága s több lelkes hazafi késznek nyilatkozott több alföldi szükölködőnek barmai kiteleltetésére. Adjon isten sok ily nemes keblü honfiat és honleányt a hazának.

* Esztergommegye lelkes férfiai a már megszünendett „Esztergomi Ujság" ügyét méltólag fölkarolván,

a helyi s a megye érdekeit hiven képviselő nevezett lapot részvények utján biztositák a részvétlenség miatti megszünés ellen. E tényt annyival nagyobb örömmel jelezzük, mert az, eléggé igazolja, hogy a központi — a fővárosi lapok mellett, minden nagyobb város és vidékének szükséges oly lap, mely közvetlen érdekeinek védője s eseményeinek viszhangja legyen.

---

*) Épen most értesülénk, hogy e munkálatok jövő hó 15-kén kormányköltségen valószinüleg már meg is kezdetnek.

Szerk.

**) Csak az eleje tüzött föladatnak feleljen meg: a sokoldaluság csupán dicséretére válik.

Szerk.

* Egerben a szükölködők javára szini előadás tartatott, mely az adakozásokkal 161 frt 11 krt jövedelmezett. Az ungmegyei gazdasági egyesület pedig — az ottani mükedvelő társulat s többek közremüködésével az alföldi szükölködők segélyezésére 3 mükedvelő előadást rendezend.

* Az 1858-dik évben kibocsátott, azon évi márczius 1-i keletü 100 forintos bankók helyett uj 100 forintos jegyek bocsáttattak forgalomba. A régiek csak 1864. évi julius 31-ig lesznek közforgalomban s azontul csak a bécsi bankpénztárnál fogadtatnak el.

Irodalmi mozzanatok.

* Parragh Gábor „A szőlőmüvelés és borkezelésről“ irt müvének II-ik füzetére nyita közelebb előfizetést. E munka tüzetesen a borkészités és borkezelésről értekezik. Parragh Gábornak, mint hazaszerte ismert szakférfiunak neve kezeskedik a mü jóságáról. Előfizetési dij 2 frt, mely f. aug. hó végeig fogadtatik el. Az előfizetési pénz Pestre, szerző Parragh Gáborhoz intézendő.

IPAR, GAZDÁSZAT, KERESKEDELEM.

Kertész-gazdászati ügynökség terménykiállitása.

Beküldettek legujabban Debreczenből Somogyi Károly urtól egyptomi kopasz árpa.

Diószegről Dr. Miskolczy Mihály urtól többféle bakar és közönséges érmelléki bor, ártudás mellett.

Szoboszlóról Kardos Sámuel urtól tokaji asszu és szamorodni borok, ártudás mellett,

Debreczenből Poroszlai László urtól érmelléki bakar borok.

S. J. urtól érmelléki asszu és bakar borok.

G. K. betük alatt hegyközi szalma- és szeremi borok.

Dráveczky Gyuláné és Csanak Józsefné asszonyságoktól gohér, jakab-szőlő és más korai nemes szőlőfajok.

Éradonyból Fényes László urtól különös szép nyári buzás, kálvil s rózsa-almák.

Debreczenből Kis Lajos ur kertjéből: füge.

Markos Péter urtól Boczman-pozmán alma, magról nevelve, ültetés által nemesitve; nagy zöld, apró pettyekkel, tejdus, édes. Buzás körte, olasz szilva — Pruno Italiano — magról nevelve. Violaszinü királyszilva — Rein Claude violette. Arany szilva — Mirabeau d' or. Mandula — olasz mogyoró.

S. J. urtól tohó-almák.

Özv. Pető Istvánnétól nagy tafota-almák.

Kerekes Jánostól nyári vajoncz, svájezi pergamen és hollandi muskotály-körték.

Hadházi Páltól különös szép császár-körték. G.

Terménytár.

Debreczen. Aug. 15. — Lőrincz-vásárunk nemcsak megfelelt a várakozásnak, hanem azt tul is haladta. Az ugynevezett rőfös kereskedés, erdélyiek nagy számban megérkezése által, igen élénkké vált, általánosságban kielégitő, söt néhány házban fényes eredményben részesült ugy az eladásra mint az incassóra nézve.

Gyapjuból beérkezett 2500 mázsányi készlet, Több még nem nevezhető akadály miatt csak lanyhán és nyomott áron kelt el 700—800 mázsa egynyiretü 65 forinttól 100 forintig, 450—500 mázsa kétnyiretü 68—77 frt.

Repcze, csak kevés került eladásra, mert a tulajdonosok, utalván az aratás rosz eredményére, nem egyeznek még a vevők ajánlatába, mely a pesti olcsó olajárhoz arányitva van; mindössze 400 köböl kelt el 13 frt 65 kr—14 frtig. Lenmag ajánltatott 13—14 frton; de csak kevés 12—12½ frtért szerződtetett.

Gabnaneműek a folytonos szárazság miatt igen keresettek és árai napról napra emelkednek, vásár alkalmával mintegy 20,000 mérő rozs 2 frt. 75—85 kron talált vevőt és a kukoricza ma már 3 frt. 50—60 krral fizettetik. A tiszta buza ára 4 frt. 50—5 frt. 25 kr. árpa 2 frt 20—40 kr. zab 1 frt. 85—90 kr. — Ezen emelt árak a

szeszre (spiritus) is befolyással vannak, melynélfogva 30,000 itcze, 20—21 kron (30 foku) kelt itczéje. Szilvorium csak kevés hozatott be, melynek akója 15—16 frttal fizettetett.

Gubicsból nem hozatott be semmi, de történtek kötések 1861-diki minőségü termesztményre 8¾—9½ frton 120 fontért.

Borkő kevés behozatal mellett, el volt hanyagolva, 26—27 frton nehezen talált vevőre.

Méz igen keresett czikk volt, de a tavalyi készlet majd egészen elfogyott, ideire pedig az idő mostohasága miatt kötésre hajlandók nem voltak.

Szalonna, vásár elején 31—32 frton kapható volt; de a kukoricza ára emelkedésével ezen czikk is néhány nap alatt 35—36 frtra rugott. (R.)

Nyiregyháza. Aug. 8. — A száraz szelek és folytonosan tartó forró napok, mezei gazdáinkat az eddigi kevés reménytől is megfosztták. A tengeri nagyobb része olyan, mint ősszel mikor a kórót vágják; fehér és száraz. Mindamellett is a nagy pénzszükség miatt a gabnaneműeknek nem nagy ára van; — mai heti vásárunkon volt: a t. buza 3 frt 80—90 kr. kétszeres 3 frt—3 frt 10 kr. rozs 2 frt 50—60 kr. árpa 2 frt 10—20 kr. zab 1 frt 55—65 kr. tengeri 3 frt 30—40 kr. kása 6 frt 80 kr— 7 frt. paszuly 4 frt 50—60 kr. (K. B.)

B. Ujfalu. Aug. 13. — Tiszta buza 4 frt — kr. kétszeres 3 frt 40 kr. rozs 2 frt 60 kr. árpa 2 frt 40 kr. zab 1 frt 65 kr. tengeri 3 frt — kr. 1 itcze köleskása 10 kr. paszuly 7 kr. lencse 10 kr. borsó 8 kv. szarvasmarhák középára darabonkint 26 frt. egy mázsa szalonna 36 frt. 1 font nyersfagygyu 28 kr. marhahus 10 kr. egy itcze bor 10 kr. sör 10 kr. pálinka 24 kr. zsir 48 kr. lámpaolaj 56 kr. (J.)

Karczag. Aug. 14. — tiszta buza 4 frt 80 kr. kétszeres 4 frt 20 kr. árpa 3 frt — kr. zab 2 frt 20 kr. tengeri 4 frt — kr. kása itczéje 10 kr. paszuly 8 kr. borsó 8 kr. lencse 8 kr. szalonnának fontja 40 kr. fagygyugyertya 42 kr. szappan 24 kr. olaj 44 kr. marhahus fontja 11 kr. juhhus 10 kr. fehérbor itczéje 14 kr. veresbor 20 kr. (Cs.)

Ér-Mihályfalva. Aug. 13. Tisztabuza 4 frt — kr. kétszeres 2 frt 80 kr. rozs 2 frt 50 kr. árpa 2 frt — kr. zab 1 frt 60 kr. tengeri 3 frt 20 kr. kása 7 frt — kr. paszuly 5 frt 60 kr. egy tyuktojás 2 kr. sertéshus fontja 16 kr. marhahus 10 kr. szalonna fontja 40 kr. 1 itcze zsir 44 kr. olaj 48 kr. 1 szekér szalma 5 frt. (V.)

Tokaj. Aug. 14. Tisztabuza 4 frt — kr. kétszeres 3 frt 50 kr. rozs 3 frt 25 kr. árpa 2 frt 40 kr. zab 1 frt 56 kr. tengeri 3 fr. 50 kr. kolompér 1 frt 50 kr. 1 mázsa liszt 0. számu 16 frt. — kr. —. sz. — frt. — kr. kenyérliszt - frt. — krt széna 3 frt — kr. szalma - frt. szalonna 32 frt. zsir — frt. 1 font marhahus 11 kr. borjuhus 11 kr. 1 öl bikkfa 7 frt. (Z.)

Nagykálló. Aug. 6. Buza 4 frt — kr. kétszeres — frt — kr. rozs 2. frt 75 kr. árpa 2 frt — kr. zab 2 frt 35 kr. tengeri 3 frt 20 kr. 1 öl tüzifa 10 frt. 1 mázsa széna 4 frt 50 kr. 1 font szalonna 38 kr. krumpli 1 kr. marhahus 13 kr. fagygyugyertya 40 kr. buzaliszt 12 kr: szappan 30 kr. buzadara 16 kr. szalma 2 kr. olaj itczéje 40 kr. borsó 10 kr; lencse 8 kr; köleskása 10 kr. 1 itcze uj bor 14 kr. ó bor 20 kr. pálinka 16 kr. 1 font gersli 12 kr. paszuly itczéje - kr; disznózsir 40 kr. (H.)

Székelyhid. Aug. 7 — Időjárásunk erősen soványitó, naponkint szeles. Tengerire és téli takarmányra majdnem semmi kilátás. Gyümölcs kevés; a szőlő szemje sovány; — a kerti vetemény elsült.

Mai napon tartott heti vásárunkon a gabonaár következő volt: tiszta buza 4 frt — kr. kétszeres 3 frt — kr. rozs 2 frt 60 kr. árpa - frt - kr. zab 1 frt 60 kr. tengeri 3 frt 20 kr. szalonna fontja 36 kr. marhahus fontja 10 kr. 1 mázsa széna 2 frt 50 kr. 1 itcze bor 10 kr. pálinka 24 kr. 1 ölfa 6 frt 30 kr. (Sz.)

Ér-Diószeg. Aug. 5. — Tiszta buza 4 frt — kr. kétszeres 3 frt 25 kr. rozs 2 frt 80 kr. árpa 2 frt — kr. zab 1 frt 70 kr. tengeri 3 frt — kr. egy tojás 1 kr. egy itcze lámpaolaj 40 kr. széna mázsája 2 frt — kr. szalonna fontja 60 kr. marhahus 10 kr. (Sz. S.)

Margitta. Aug. 7. — Tiszta buza 3 frt 50 kr. kétszeres 2 frt 50 kr. rozs 2 frt 20 kr. árpa 2 frt 10 kr. zab 1 frt 50 kr. tengeri 3 frt — kr. krumpli 1 frt — kr. lencse 3 frt 20 kr. köleskása 7 frt 20 kr. uj bor, öregesebrével 7 frt. ó bor 8 frt. 1 itcze disznózsir 50 kr. ser — kr. pálinka 20 kr. sertéshus fontja 16 kr. marhahus 10 kr. szalonna 25 kr. szappan 30 kr. fagygyugyertya 44 kr. keményfa öle 7 frt. ágfa 5 frt. széna 10 fontos részletben 25 kr. szalma 10 kr. középtestü ökör 60 frt. tehén 28 frt, (H.)

EGYVELEG.

** A szükségből támadó merényletekről mint a lapok irják már is hallunk. Közelebbről az Arad melletti mokrai malombeli molnárt segédeivel együtt, éjnek idején több éhes ember megrohanván, megkötözték s készen állott 12 kocsijukat gabnával megrakva tovább álltak. Egy kovasinczi lakos pedig néhány zsák buzát vivén a marosi malomba őrlés végett, visszatérő utjában több gyalog ember által megtámadtatván, ezek mindegyike egyegy zsák lisztet vállára vett s a bámuló tulajdonost üres szekérrel tovább menni engedték.

** A minap a bécsi polgári kórház betegeit ellátó tejes kocsi az udvarban föltartóztattatván, s a rajta levő tejes bödönök tartalma tejmérővel megvizsgáltatván, kiderült, hogy 97 pintben 19 rész tiszta viz és csak 12 rész tej vala. — Nálunk a tejvegyitési müvészetet még nem vitték ennyire, de némely borméretőhelyeken nálunk sem ártana a borba mesterséges uton-módon keveredett viztartalmat időnkint kikémlelni, ha ugyan már e czélra is találtak volna fel oly galaktometerhez hasonló ellenőrködő gépet.

** A lapok irják, hogy Artot énekesnő, a bécsi operánál minden föllépéseért 1000 forintot kap. Ott aztán a közönség részéről beteljesedik, hogy: hallgatni — arany!

— M. Berényben az elöljáróság a közös inség folytán, minden zenét és tánczot eltiltott.

** Régi nevelés rend. Neuburgi herczeg Fülöp Vilmos ily rendszabályt adott ki leánya számára, ki I. Leopold császár hitvese lőn:

„Óra rend Eleonóra számára.“

„Minden reggel, — ha egészséges — 7 órakor keljen föl, hogy 8 órára öltözetével s imájával kész lehessen. 8—9-ig komornája adjon tanitást a franczia nyelvből, 9—¾ 11-ig Ray atyától vegyen oktatást; ¾ 11-től 11-ig tart a mise; 11—12-ig ebédelünk: 12—1 óráig recreálhatja magát; 1—2-ig tánczoljon; 2—3-ig irjon; 3—4-ig Ray atya oktassa; 4—5-ig a komorna franczia nyelvben, vagy a catechismusban tanitsa; 5—6-ig recreatio; 6—7-ig vacsora ideje; 7—9-ig recreatio, s akkor ágyba.“

◆

II-dik közlése

az inség enyhitésére augusztus 8-tól 13-ig tett adakozások s ajánlatoknak.

12. Polgármester Szőllősy János ur ajánl a téli hat hónapra 24 köböl rozst, vagy 120 frtot. 13. H. 1610. Tóth Sándor bádogosmester ajánl egy vaskonyhát. 14. Főbiró Csáthy Károly ur adott 14 frtot. 15—22. Törvényszéki tanácsnok Angyalos Mihály, Szabó Imre, Kecskés János, Barcsai István, Laki Imre, Tóbi István, Főjegyző Kis Imre, Aljegyző Szabó József urak adtak egygyenkint 7 frtot, összesen 56 frtot. 23. Cs. 555. Polgár Deák György adott 5 frtot. 24. Főtisztelendő kisprépost Huzli Károly ur felajánlotta a ns. város által részére adatni szokott folyó 1863-dik és jövő 1864-diki tiszta buza-illetőségét, összesen 24 köblöt. 25. V. 2081. Jéger József ur adott 5 frtot. 26. Tanácsnok Leidenfroszt Gyula ur adott 10 frtot; — és ajánl szept. 1-től jövő május 1-ig egy özvegy nőnek hetenkint egy kenyeret és egy itcze főzeléket.

Kelt Debreczenben 1963. Aug. 13.

Szentgyörgyi Elek m. k.
bizottmányi tollvezető.

125./1863. v. ü. Nyilvános számadás.

A zenede választmányának f. évi aug. 2-kán hozott határozata értelmében a helybeli inség enyhitésére Reszler szinházában f. aug. 9-én rendezett hangverseny következő eredményt adott: Bevétel: 1. Bementi jegyekből 216 frt 70 kr. 2. Többek ajándékából, kik a rendes bementi dijakon felül adtak, nevezetesen: a) Gr. Dégenfeld Imre 7 frt. b) Komlóssy Imre 7 frt. c) Szabó Pálné 1 frt 60 kr. d) Rácz György 80 kr. e) Vecsey Viktor 60 kr. f) Többen zártszékért 1 frt 50 kr. g) Többen a szinháznál 4 frt 10 kr. s igy összesen 22 frt 60 kr. 3. Megmaradt darab gyertyák és üvegmécsesek eladási árából 3 frt 50 kr. Összes bevétel 242 frt 87 kr. — Kiadás: Az 1-től 9 számig terjedő s ·/. alatti számvevőileg megvizsgált okmányok szerint 62 frt 87 kr. s igy tiszta jövedelem 180 frt o. é., mely összeg a választmány határozata folytán az állandó szinház udvarának kertté alakitására szükséges előleges munkák körül fölhasználandó napszámok dijazására lesz forditandó. E czélból a fentebbi összeg sz. kir. Debreczenváros polgármesteri hivatalának kisérő levél mellett elküldetni s ennek teljesitésére pénztárnok utasittatni rendeltetett.

Kelt a debreczeni zenede választmányának 1863. évi augusztus 13-kán tartott üléséből.

Farkas Ferencz
elnök.

Vincze Viktor
jegyző.

Szerkesztőségi nyiltlevelezés.

A városi jegyző-hivatalnak N. Kálló. — Kiadóhivatalunknál tudomásunkra a szabolcsmegyei t. jegyzői hivatal, mint előfizető még nincs bejegyezve; mit Sch… postamester ur is bölcsen tudhat. Csodálkozunk, hogy a t. postamester ur még irásbeli felszólitásra sem annak adja ki a czimzett lapot, aki tulajdonképen ahoz igényt tarthat, hanem kénye-kedve szerint, akinek akarja. Egyébiránt jónak látjuk illetékes helyen intézkedni, hogy többé aféle botrány elő ne fordulhasson.

☞ Teljes számu példányokkal még folyvást szolgálhatunk: előfizetési ár, helyben házhozhordással, mint vidékre postai szétküldéssel, egész évre 6 frt; fél évre 3 frt: negyed évre 1 frt 80 kr.

A „Hortobágy“ kiadóhivatala.

69-dik ÁRJEGYZÉK

az „István“ gőzhengermalom

gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztatlan értékben kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemü	15	frt.	—	kr
B. ugyanaz apró „	15	„	—	„
C. dara középszerü	13	„	—	„
0. királyliszt	13	„	40	„
1. lángliszt	12	„	40	„
2. montliszt	11	„	60	„
3. zsemlyeliszt	10	„	80	„
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendü	9	„	60	„
5. ugyanaz 2-dik „	7	„	80	„
6. barnakenyérliszt	6	„	80	„
Kétszeresliszt	7	„	40	„
Rozsliszt 1-ső rendu	8	„	—	„
Rozsliszt 2-dik rendü	5	frt.	60	kr.
00. árpakása	15	„	—	„
0. árpakása	14	„	—	„
1. árpakása	12	„	—	„
2. árpakása	10	„	50	„
3. árpakása	8	„	—	„
4. árpakása	7	„	—	„
Árpaliszt	4	„	—	„
Dercze	2	„	80	„
Lábliszt	2	„	60	„
Korpa	2	„	40	„
Buzaalj	3	„	60	„

☞ Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvitel számitott legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszaszállitja.

Debreczen 1863. Jun. 22.

Kiadó: a debreczeni Szinügyegylet.
Felelős szerkesztő: Sárváry Elek.

MENETREND

a tiszavidéki vaspályán, 1863-dik év Május 1-jétől kezdve érvényes az 1863-dik nyárihavakra.

I. Kassa és Nagyvárad felé.

Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc.reg.
Pest . . . . . „	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ este
Czegléd . . . „	9 „ 27 „ „	8 „ 24 „ „
Szolnok . . . „	10 „ 27 „ „	9 „ 42 „ éjjel
Püsp.-Ladány „	1 „ 26 „ délu.	1 „ 20 „ „
Debreczen . „	3 „ — „ „	3 „ 47 „ reg.
Tokaj . . . . „	5 „ 25 „ „	8 „ 5 „ „
Miskolcz . . . „	7 „ 24 „ este	11 „ 3 „ déle.
Forró-Encs . „	8 „ 33 „ „	12 „ 52 „ délb.
Kassa . . . . érk.	9 „ 56 „ „	3 „ — „ délu.
Püsp.-Ladány ind.	1 „ 53 „ délu.	1 „ 40 „ éjjel
B.-Ujfalu . . „	2 „ 45 „ „	3 „ 6 „ reg.
Nagyvárad . . érk.	3 „ 45 „ „	4 „ 40 „ „

II. Arad felé.

Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc este	7 óra 45 perc.reg.
Pest . . . . . „	6 „ 25 „ reg.	5 „ 35 „ este
Czegléd . . . „	9 „ 42 „ „	8 „ 39 „ „
Szolnok . . . „	10 „ 40 „ „	10 „ 11 „ éjjel
Mező-Tur . . „	11 „ 45 „ „	12 „ 14 „ „
Csaba . . . . „	1 „ 23 „ délu.	3 „ 9 „ reg.
Arad . . . . érk.	3 „ 3 „ „	6 „ — „ „

III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé.

Kassa . . . . ind.	5 óra 21 perc reg.	11 óra —perc.déle.
Forró-Encs . „	6 „ 34 „ „	1 „ 3 „ délu.
Miskolcz . . „	7 „ 52 „ „	3 „ 2 „ „
Tokaj . . . . „	9 „ 35 „ „	5 „ 35 „ „
Debreczen . . „	12 „ 12 „ délb.	10 „ 29 „ éjjel
Püsp.-Ladány „	1 „ 45 „ délu.	12 óra 56 perc „
Szolnok . . . „	4 „ 44 „ „	4 „ 43 „ reg.
Czegléd . . . érk.	5 „ 41 „ este	5 „ 54 „ „
Pest . . . . . „	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
Bécs . . . . . „	6 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este
Nagyvárad . . ind.	11 „ 12 „ déle.	9 „ 30 „ „
B.-Ujfalu . . . „	12 „ 5 „ délb.	11 „ — „ éjjel
Püsp.-Ladány érk.	12 „ 54 „ „	12 „ 16 „ „
Czegléd . . „	5 „ 41 „ este	5 „ 54 „ reg.

IV. Aradról Pest és Bécs felé.

Arad . . . . ind.	12 óra 41 perc délu.	8 „ 20 „ este
Csaba . . . „	2 „ 14 „ „	11 „ 13 „ éjjel
Mező-Tur . „	3 „ 50 „ „	2 „ 3 „ reg.
Szolnok . . „	5 „ 9 „ „	4 „ 12 „ „
Czegléd . . érk.	5 „ 56 „ este	5 „ 39 „ „
Pest . . . . „	8 „ 37 „ „	8 „ 45 „ „
Bécs . . . . „	6 „ — „ reg.	6 „ 33 „ este

A közállomásokróli indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasuthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Aradról Szebenre naponkint este 6 órakor az utasok fölvétele nincsen korlátozva.

Nyiregyházáról Szathmárra vasárnap, szerdán, pénteken este 6 órakor. Az utasok fölvétele 4 személyre korlátozva van.

Nyiregyházáról Beregszászba naponkint reggel 7 órakor. (Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.)

Nyiregyházáról Nagybányára, hétfő, kedd, csütörtök, és szombat este 6 órakor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Nagyváradról Kolozsvárra naponkint este 6 órakor, az utasok fölvétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van.

Tokajból Ujhelybe naponkint este 7 órakor. Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Löcsére naponkint éjjeli 12 órakor. Az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Przemyslre szerdán és szombaton délután 2 órakor. Az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Szigethre naponkint éjjeli 11 óra 45 perckor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Munkácsra naponkiut éjjel 11 óra 45 perckor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNYEK.

Haszonbérbeadás.

7174.
1863.

Sz. kir. Debreeczen város Tanácsa részéről közhirré tétetik, hogy a város tulajdonához tartozó 1600 ☐ ölével számitva 562 ½ holdat tevő ugynevezett Mátai kaszáló, melyért legközelebb 2645 o. é. forint évi bér fizettetett; ugyszinte az 1600 ☐ ölével számitva 388 holdat tevő Szíkigyakori kaszálóföldek az azokhoz kapcsolt Csukás csapszékkel, a csapszékben ételadás és italmérési joggal s a csapszékhez tartozó kaszáló és legelő-földekkel együtt, melyekért jelenleg 1691 o. é. forint évi bér fizettetik; végre a néhai Joó József által birt 1200 ☐ ölével számitva 480 holdat tevő szováthi 4-dik tagföld, melynek évi bére jelenleg 2904 o. é. forint, a folyó évi Novemberhó 1-ső napjától számitandó 5 egymásután következendő esztendőre folyó Augusztushó 24-kén a városház nagy tanácstereméban a délelőtti órákban tartandó nyilvános árverésen haszonberbe fognak adatni.

Az előleges föltételek a városgazdai hivatalszobában addig is bárki által megtekinthetők leendenek. — Bánatpénzül a kikiáltási ár 10 %-je kivántatik.

Kelt Debreczenben 1863. Augusztus 10.

1—2 A városi Tanács.

Szepességre cserék kerestetnek.

Három szepességi tanuló számára, itt helyben ellátás kerestetik cserébe szepességre küldendő magyar fiukért. Egy másik 1-ső éves bölcsész szinte szepességi ifju ajánlkozik mérsékelt feltételek mellett házinevelőnek. Jártas a franczianyelv és zongorázás elemeiben s ezeket — ugyszintén kimeritőleg a németnyelvet tanitani az iskolai tanokon kivül, kellő képességgel bir. — Bővebb tudomást és felvilágositás szerezhető d. u. Kisujutcza 1719. sz.

Földbirtok és szőlőeladás.

A hegyesi pusztán 17 és fél nyilas szántóföld, a rajta levő gazdasági épületekkel és gyümölcsössel együtt örök áron eladó, vagy haszonbérbe kiadandó. A birtoklás kezdete folyó évi szeptember 1-ső napja leend.

Jankán (Diószeg mellett) pedig 2 darab 82 kapaalju szabad szőlő, pajtákkal ellátva örök áron eladó

Értekezhetni mindenik tárgyra nézve, Debreczenben hatvanutczán 1097 sz. a. lakó föld- és szőlőtulajdonossal.

5—5

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. váltótörvényszéknek 1863. évi jul. hó 20 n. 6759 szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhirré tétetik, mikép Czeising Gusztáv mint felperes részére Tornay Ferencz mint alperestől 390 frt váltói tartozás s járulékai erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen, ló, szekér, kávéházi beruházások, butorok, borok stb. nevezett alperesnek helybeli kádasutcza szögleti lakásán folyó évi aug. hó 21 napján d. u. 3 órakor nyilvános árverés utján készpénzfizetés mellett el fognak adatni. — Mire a venni kivánók meghivatnak.

Debreczen, 1863. Augusztushó 13.

1—1. A váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó tag.

A szülékhez!!!

Arranézve, hogy a gyermekek, születésüktől kezdve testileg könnyeden nevelkedhessenek s egészségben tartathassanak alulirt bátor vagyok a t. cz. szüléket figyelmeztetni az általam föltalált, folytonosan közkedvességben levő s csalhatlanul használó — s **„Kröczer Giliszta-chocolade“**-ja név alatt ismeretes hathatós szeremre; mely minden eddig ismert giliszta-ellenes szert minden tekintetben felülmul s a giliszta kiirtására gyermekek és felnőtteknél, a szó értelmében gyökeresen működik. Biztos és örvendetes hatásáról kezeskedem. Egyébiránt hiteles bizonyitványnyal, mely e **„giliszta-chocolade“**-nak kitünő hatását igazolja a használati utasitással együtt ingyen szolgálok minden vevőnek egy ily czimü könyvecskével. **„Szülék, lelkészek, nevelők, tanitók, tutorok, ember- és gyermekbarátok figyelmeztetése a „giliszta-chocolade-ra“**, melyben az én állitásaim, a hatóságok és orvosok legszebb bizonyitványaival erősittetnek meg.

Ez általam készült **„Giliszta-chocolade“** Debreczenben csupán t. cz. ***Hegedűs Károly*** ur kereskedésében és t. cz. ***Thamássy Károly*** ur gyógyszertárában kapható. — Egy darabnak ára 20 kr o. é.

Kröczer Ágoston m. k.
gyógyszerész Tokajban.

1—5

Marhatelelletés.

Egy boldog vidéken, hol a lég igen egészséges es a fü most is térdig érő, két vagy háromszáz marha, teleltetésre elfogadtatik. — Az igen kedvező feltételekről bővebb tudomást adhat

a debreczeni kertész-gazdászati
Ügynökség
(Piaczutcza Csanakház.)

1—3

Árverési hirdetés.

Vagyonbukott Kegyes Gábor csődtömegéhez tartozó kádasutczai ház, házután való földjével együtt a hitelező-választmány határozata folytán a f. 1863-ik év aug. 25, szükség esetében ugyanazon év szeptember 25-kén, mindkét határnapon d. u. 3 órakor a helyszinén, árverésen eladatik. Az árverési feltételek tömeggondnok Südy György urnál megtekinthetők. 3—3

Fekvő-birtok haszonbérbeadása.

Sz. k. Debreczen város Tanácsa részéről ezennel közhirré tétetik, miszerint a Tiszával határos ohati puszta, mely 1600 ☐ ölével számitva 8326 ⅓ holdat teszen, a rajta lévő alkalmas gazdasági épületekkel egyetemben, 1864 szeptember 29-től számitandó 12 évre, akár egészben, akár két, körülbelöl egyforma tagban, folyó 1863-dik évi október 1-sö napján, Debreczenben a nagytanácsteremben reggeli 10 órakor tartandó nyilvános árverésen, haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a városi számvevő hivatalnál addig is megtekinthetők.

10 %-tóli bánatpénzzel ellátott lepecsételt irásbeli ajánlatok is elfogadtatnak.

Kelt Debreczenben az 1863. jul. 30-kán tartott tanácsülésből

3—6 ***a városi Tanács.***

Orvosdoktor
Lövenstein Vilmos
Szülészmester

található reggel 8 óráig
délután 3 óráig

Lakása, Antalfiféle ház Piacz 2142 szám alatt.

2—3

Eladóház.

Egy jókarban levő ház, mely tágas udvarral 5 szobával, konyha s kamarával s melléképülettel, — melyben szintén 3 szoba van, továbbá istálló s szinnel s azonkivül kiskerttel is el van látva; minden órán eladó. — Értekezhetnek a venni szándékozók a tulajdonosnővel emlitett háznál a füvészkertutczán 1081 szám alatt. 2—3

Kiadó-bolt.

A főpiaczon 1715-ik számu Poroszlay-ház alatt egy bolt két mellette levő szobával folyó év szeptember elejétől kiadó.

Értekezhetni Szathmáry Testvéreknél.

2—3

Felkérés.

Debreczenben a piaczutczai 2139 számu házra, — mely külső földjével jelenleg 25,000 forintra becsültetett: alulirt, illő kamatra 2200 forintot kér kölcsön, fent érintett ház betáblázása által leendő biztositék ajánlása mellett.

Bővebben értekezhetni e tárgyban a „Hortobágy“ szerkesztőségénél.

Rakovszky Zsuzsánna.

Kiadó lakás.

Széchenyiutczán 1809 sz. alatti ház, öt szobával, konyhával, kamara, istálló, udvar és kerttel együtt, bármely órában kiadó. — Értekezhetni ezíránt ugyanazon utczában levő kőrajznyomdában.

3—3

Debreczen. 1863. Nyomatott a város könyvnyomdájában.